

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 3. decembrī
(OR. en)

14692/21

**Starpiestāžu lieta:
2021/0401 (CNS)**

**JAI 1343
MIGR 266
ASILE 71
FRONT 422
RELEX 1055**

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2021. gada 2. decembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2021) 752 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par pagaidu ārkārtas pasākumiem Latvijas, Lietuvas un Polijas labā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2021) 752 *final*.

Pielikumā: COM(2021) 752 *final*

Briselē, 1.12.2021.
COM(2021) 752 final

2021/0401 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par pagaidu ārkārtas pasākumiem Latvijas, Lietuvas un Polijas labā

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

LESD 78. panta 3. punkta iedarbināšana, reaģējot uz migrantu instrumentalizāciju pie ārējām robežām

Eiropadomes 2021. gada 21. un 22. oktobra secinājumos uzsvērts, ka Eiropas Savienība neakceptēs nekādus trešo valstu mēģinājumus instrumentalizēt migrantus politiskiem mērķiem. Līderi apņēmas turpināt vērsties pret Baltkrievijas režīma sāktu hibrīduzbrukumu. Līderi arī atgādināja, ka ir jānodrošina faktiska atgriešana un pilnīga atpakaļuzņemšanas nolīgumu un mehānismu īstenošana, izmantojot vajadzīgos ietekmes līdzekļus. Viņi norādīja, ka Eiropas Savienība joprojām saglabā apņēmību nodrošināt efektīvu savu ārējo robežu kontroli. Šajā kontekstā Eiropadome aicināja Komisiju ierosināt izmaiņas, kas vajadzīgas ES tiesiskajā regulējumā, un konkrētus pasākumus, kuru pamatā ir adekvāts finansiāls atbalsts, lai nodrošinātu tūlītēju un pienācīgu reakciju saskaņā ar ES tiesību aktiem un starptautiskajām saistībām, tostarp pamattiesību ievērošanu.

Ņemot vērā to, ka Latvija, Lietuva un Polija saskaras ar ārkārtas situāciju, ko raksturo pēkšņs trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums, kurus Baltkrievija instrumentalizē politiskiem mērķiem, kā vienu no konkrētiem paredzamajiem pasākumiem Komisija iesniedz priekšlikumu par pagaidu ārkārtas pasākumiem, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 78. panta 3. punktu. Tā ir arī reakcija uz skarto dalībvalstu pieprasījumu dot iespēju ieviest pagaidu pasākumus, kas nepieciešami, lai efektīvi risinātu ārkārtas situāciju migrācijas jomā pie ES ārējām robežām. Tādējādi tā ir reakcija uz hibrīduzbrukumu Eiropas Savienībai kopumā.

Baltkrievija ar savu rīcību ir pieteikusi izaicinājumu Savienībai, īpaši Latvijai, Lietuvai un Polijai, un tās rezultātā ir noticis nepieredzēts neatbilstīgas robežšķērsošanas gadījumu skaita pieaugums no Baltkrievijas. Lai gan pēdējos gados mēģinājumu nelikumīgi šķērsot ārējās robežas no Baltkrievijas uz Eiropas Savienību nav bijis gandrīz nemaz, kopš 2021. gada vasaras nelikumīgas robežšķērsošanas gadījumu skaits ir pastāvīgi palielinājies. Šī rīcība ir hibrīduzbrukums, kas liecina par tīšu mēģinājumu izraisīt nepārtrauktu un ilgstošu krīzi, kas ir daļa no plašākiem saistītiem centieniem destabilizēt Eiropas Savienību un graut sabiedrību un tās būtiskākās institūcijas. Šīs darbības ir reāls apdraudējums, un tās rada draudus Savienības drošībai.

Priekšlikuma mērķis ir atbalstīt Latviju, Lietuvu un Poliju, paredzot pasākumus un operacionālo atbalstu, kas nepieciešams, lai humānā, sakārtotā un cieņpilnā veidā, pilnībā ievērojot pamattiesības, pārvaldītu tādu personu ierašanos, kuras instrumentalizē Baltkrievija. Priekšlikums papildina diplomātiskos centienus un citus pasākumus, ko Savienība pieņēmusi, reaģējot uz šo hibrīduzbrukumu.

Baltkrievijas īstenošanās migrantu instrumentalizācijas rezultātā šie cilvēki ir nonākuši smagā situācijā Eiropas Savienības un Baltkrievijas pierobežas reģionā. Baltkrievijas rīcība ir izraisījusi humanitāro krīzi, un jau ir apstiprināta vairāku cilvēku bojāeja. Galvenā atbildīgā par šīs krīzes risināšanu ir Baltkrievija. Tai ir saistoša Ženēvas konvencija, tostarp neizraidīšanas princips, un tā ir pievienojusies globālajam paktam. Tādējādi, lai gan ES

turpinās sniegt humāno palīdzību cilvēkiem, kuriem tā ir vajadzīga Baltkrievijas teritorijā, Baltkrievijai ir jānodrošina pienācīga bēgļu aizsardzība tās teritorijā un šajā nolūkā jāsadarbojas ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos (*UNHCR*) un Starptautisko Migrācijas organizāciju (*IOM*). Komisija un Eiropas Ārējās darbības dienests ļoti ciešā sadarbībā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju un tās specializētajām aģentūrām, kā arī ar attiecīgajām cilvēktiesību organizācijām strādā pie tā, lai novērstu humanitārās krīzes tālāku izvēršanos, ņemot vērā arī laikapstākļu pasliktināšanos.

Migrantu instrumentalizācijas dēļ 2021. gadā (21. novembra dati) Latvijas, Lietuvas un Polijas teritorijā no Baltkrievijas neatļauti ieceļojis 7831 trešo valstu valstspiederīgais salīdzinājumā ar 257 trešo valstu valstspiederīgajiem visā 2020. gadā. Bez tam Lietuvā ir iesniegti 2676 patvēruma pieteikumi, Latvijā — 579 pieteikumi un Polijā — 6730 pieteikumi. Turklāt minētās trīs dalībvalstis ir novērsušas 42 741 mēģinājumu šķērsot robežu. Lai gan būtu grūti veikt precīzas aplēses, Baltkrievijā pašlaik varētu būt iestrēguši vēl līdz 10 000 migrantu, un jauni ieceļotāji ierodas katru dienu.

Tā rezultātā Latvija, Lietuva un Polija ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli. Neraugoties uz visiem Savienības un dalībvalstu centieniem, situācija turpina pasliktināties. Trešo valstu valstspiederīgie joprojām cenšas no Baltkrievijas ieceļot Latvijas, Lietuvas un Polijas teritorijā, un, neraugoties uz pašreizējiem uzlabojumiem, situācija joprojām ir ļoti nestabila.

Pēc tam, kad Lietuva jūnijā iesniedza paziņojumu, Komisija izveidoja regulāras pārraudzības mehānismu migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīkla (“migrācijas plāna tīkla”) satvarā saskaņā ar Komisijas 2020. gada 23. septembra Ieteikumu (ES) 2020/1366 par ES mehānismu sagatavotībai ar migrāciju saistītām krīzēm un to pārvaldībai¹. Šajā satvarā skartās dalībvalstis, Eiropas Ārējās darbības dienests, attiecīgās ES aģentūras un Komisijas dienesti ir apmainījušies ar datiem, informāciju un ieskatiem, par kuriem tiek regulāri ziņots.

Eiropas Savienība atbalsta dalībvalstis, pret kurām vēršas Baltkrievijas režīms. Kopš krīzes sākuma Komisija ir strādājusi pie tā, lai Savienības solidaritāti ar Latviju, Lietuvu un Poliju realizētu praksē, un jūlijā piešķīra Lietuvai 36 milj. EUR ārkārtas finansiālo palīdzību. Papildus 360 milj. EUR, kas šajā finanšu periodā šīm dalībvalstīm paredzēti saskaņā ar Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu (*BMVI*), Komisija ir arī darījusi pieejamu aptuveni 200 milj. EUR papildu finansējumu 2021. un 2022. gadam.

Turklāt Lietuva 2021. gada 15. jūlijā iedarbināja ES civilās aizsardzības mehānismu, un Komisija koordinēja palīdzību no 19 dalībvalstīm. Mehānisma satvarā Lietuva ir saņēmusi teltis, gultas, apkures sistēmas un citas preces, kas ir būtiskas Lietuvas teritorijā esošo migrantu vajadzību apmierināšanai. Šī iespēja vēl aizvien ir pieejama Latvijai un Polijai.

Vēl viens svarīgs aspekts ir ES aģentūru sniegtais operacionālais atbalsts. Jau pašā krīzes sākumā Eiropas Savienība pēc Lietuvas pieprasījuma nekavējoties sniedza palīdzību. Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) ir sniedzis operacionālo atbalstu Latvijai un Lietuvai, lai tām palīdzētu pārvarēt migrantu instrumentalizācijas situāciju. *EASO* ir īpaši palīdzējis patvēruma pieteikumu izskatīšanā, uzņemšanas pārvaldībā un mutiskajā tulkošanā. Arī Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*) un Eiropols ir snieguši atbalstu dalībvalstīm, kuras ir pieprasījušas to palīdzību. Konkrētāk, ES aģentūras ir norīkojušas ekspertus robežkontroles un izlūkošanas pasākumu veikšanai un strādājušas pie atgriešanas

---

¹ OV L 317, 1.10.2020., 26.–38. lpp.

spējas stiprināšanas un atgriešanas operāciju īstenošanas. Pateicoties šim atbalstam, jau ir veikts būtisks skaits atgriešanas operāciju. Šodien šis atbalsts ietver vairāk nekā 111 robežsargus, vairāk nekā 82 patvēruma ekspertus un divus no Eiropola pieaicinātus darbiniekus. Tagad aģentūras var turpināt kāpināt operacionālo atbalstu, un ir svarīgi, lai šīs trīs dalībvalstis atbalstu izmantotu pilnībā.

Šā finansiālā un operacionālā atbalsta pamatā ir ārpolitikas darbības, kuru mērķis ir risināt migrantu instrumentalizācijas problēmu un ierobežot ieceļotāju skaitu un kuras tika veiktas saistībā ar pašreizējo konfliktu ar Baltkrieviju pēc 2020. gada augusta krāpnieciskajām prezidenta vēlēšanām, kam sekoja Lukašenko režīma plašās represijas pret Baltkrievijas iedzīvotājiem un *Ryanair* reisa lidmašīnas piespiedu nosēdināšana. Papildus visaptverošajai ekonomisko un finansiālo sankciju paketei un aizliegumam Baltkrievijas pārvadātājiem veikt lidojumus ES gaisa telpā un piekļūt ES lidostām, reaģējot uz krāpnieciskajām vēlēšanām un *Ryanair* lidojuma novirzīšanu, Savienība ir veikusi papildu pasākumus, sniedzama konkrētu atbildi Baltkrievijas īstenotajai migrantu instrumentalizācijai. Padome 2021. gada 9. novembrī pieņēma Komisijas priekšlikumu par ES un Baltkrievijas nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu daļēju apturēšanu. Padome 2021. gada 15. novembrī grozīja ES sankciju režīmu attiecībā uz Baltkrieviju, un Savienība tagad var vērsties gan pret fiziskām personām, gan subjektiem, kuri organizē vai veicina darbības, kas atvieglo ES robežu nelikumīgu šķērsošanu. Padome ir arī panākusi politisku vienošanos par piekto sankciju paketi. Komisija 2021. gada 23. novembrī iesniedza priekšlikumu, kura mērķis ir novērst un ierobežot to pārvadātāju darbības, kuri iesaistās cilvēku kontrabandā vai cilvēku tirdzniecībā uz ES vai veicina to.

Komisija, Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos un dalībvalstis ir arī īstenojušas intensīvus diplomātiskos centienus galvenajās izcelsmes un tranzīta valstīs nolūkā novērst šo valstu valstspiederīgo turpmāku ieceļošanu caur Baltkrieviju. Tas ietver kontaktus ar trešām valstīm, lai vērstos pret Baltkrievijas īstenoto dezinformāciju un saņemtu atbalstu šo valstu valstspiederīgo atgriešanai un atpakaļuzņemšanai. Šie kontakti ietvēra arī tiešus kontaktus ar aviosabiedrībām un civilās aviācijas iestādēm, kuru mērķis bija izpētīt veidus, kā palīdzēt ierobežot *non bona fide* ceļošanu uz Baltkrieviju.

Šie pasākumi ļāvuši ātri saņemt rezultātus, taču situācija pie robežas joprojām ir ļoti nestabila, jo Baltkrievija turpina instrumentalizēt migrantus, kuri turpina ierasties pie Savienības ārējām robežām. Būtiska nozīme ir modrībai un gatavībai ātri reaģēt uz jaunām norisēm.

Savienībai būtu ne tikai jāturpina sniegt gan operacionālu, gan finansiālu palīdzību attiecīgajām dalībvalstīm, bet arī jānodrošina attiecīgās dalībvalstis ar juridiskiem instrumentiem, kas tām ļauj ātri reaģēt, lai aizsargātu šo dalībvalstu un Savienības nacionālo drošību. Šiem pasākumiem būtu jāpapildina Savienības un attiecīgo dalībvalstu veiktie pasākumi. Saskaņā ar LESD 78. panta 3. punktu Padomei ir plaša rīcības brīvība, izvēloties veicamos pasākumus, ja ar tiem ātri un efektīvi reaģē uz konkrētu ārkārtas situāciju. Šos pasākumus var pilnveidot un pielāgot, ja vien tiek saglabāts to pagaidu raksturs.

Šajā priekšlikumā iekļautie pasākumi ļauj attiecīgajām dalībvalstīm kontrolēti un efektīvi pārvaldīt situāciju, pilnībā ievērojot pamattiesības un starptautiskās saistības, kā uzsvērts Eiropadomes paustajā aicinājumā Komisijai.

Noteikumi pārsniedz tos, kas paredzēti Patvēruma procedūru direktīvā 2013/32/ES, ja ierodas liels skaits trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, un to mērķis ir ņemt vērā īpašo

situāciju saistībā ar migrantu instrumentalizāciju, neapdraudot patvēruma tiesības vai neizraidīšanas principu.

Patvēruma procedūru direktīvas noteikumi nav paredzēti tam, lai risinātu situācijas, kad migrantu instrumentalizācijas rezultātā tiek apdraudēta Savienības integritāte un drošība. Šā iemesla dēļ šajā priekšlikumā ir paredzēta migrācijas un patvēruma pārvaldības pagaidu ārkārtas procedūra, kas pielāgota attiecīgo dalībvalstu vajadzībām pašreizējā situācijā. Migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūras un citu šajā lēmumā paredzēto pasākumu mērķis ir palīdzēt attiecīgajām dalībvalstīm veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai, ievērojot Savienības pamatvērtības, efektīvi reaģētu uz trešās valsts naidīgajām darbībām.

Latvija, Lietuva un Polija ir pastiprinājušas robežuzraudzību un citus robežkontroles pasākumus Savienības integritātes un drošības aizsardzībai. Turklāt minētajām dalībvalstīm papildus ir jāpārvalda trešo valstu valstspiederīgie, kuri ierodas pie to robežām. Šo pasākumu satvarā šīs dalībvalstis pašreizējos apstākļos ir spiestas ierobežot atvērto robežšķērsošanas vietu skaitu un ir norīkojušas ievērojamu skaitu robežsargu pie zaļās robežas.

Šajā lēmumā iekļautajiem pasākumiem ir pagaidu, ārkārtas un izņēmuma raksturs, un tie papildinās robežkontroles pasākumus ar konkrētiem pasākumiem patvēruma un atgriešanas jomā. Ņemot vērā pašreizējo situāciju un to, ka Savienības saskaņotās darbības ir sākušas dot rezultātus ieceļotāju skaita samazināšanā, šie pasākumi būtu jāpiemēro sešus mēnešus. Šis laikposms uzskatāms par pietiekamu, lai attiecīgās dalībvalstis varētu efektīvi pārvaldīt ārkārtas situāciju. Pirms šā sešu mēnešu laikposma beigām Komisija regulāri pārvērtēs šo situāciju un var ierosināt Padomei pagarināt šajā priekšlikumā paredzēto pasākumu piemērošanu vai atcelt tos.

Šajā priekšlikumā izveidotā migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūra paredz īpašus procedūras noteikumus starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrēšanai un iesniegšanai, garākus reģistrācijas termiņus un iespēju pieņemt lēmumu pie robežas vai tranzīta zonā par visu pieteikumu pieņemamību vai būtību, izņemot gadījumus, kad nav iespējams ņemt vērā īpašu neaizsargātību. Tajā paredzēti arī īpaši noteikumi par atgriešanu un uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem. Šos pasākumus papildina vairākas garantijas. Visos pārējos aspektos piemēro Patvēruma procedūru direktīvu, un jo īpaši direktīvas II nodaļā paredzētās garantijas.

Priekšlikumā ir iekļauta arī nodaļa par operacionālo atbalstu, lai pēc triju attiecīgo dalībvalstu pieprasījuma, iespējams, palielinātu ES aģentūru sniegto atbalstu.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst jaunajam 2020. gada septembrī pieņemtajam Migrācijas un patvēruma paktam un pievienotajiem tiesību aktu priekšlikumiem.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Ar šo priekšlikumu tiek ievērota nepieciešamība mazināt spiedienu, ko rada neatbilstīgi ieceļotāji, un saglabāt spēcīgas ārējās robežas, ievērojot visaptverošo pieeju, kas izklāstīta jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā. Tas papildina Šengenas Robežu kodeksu un gaidāmo Šengenas reformu, kurā Komisija plāno ierosināt pastāvīgu sistēmu tādu iespējamu instrumentalizācijas situāciju risināšanai, ar kurām Savienība varētu saskarties nākotnē. Tā mērķis ir arī mazināt neatbilstīgo migrantu tālāku kustību un spriedzi Šengenas zonā. Ātras un efektīvas atgriešanas un atpakaļuzņemšanas jautājums tiek efektīvi risināts

instrumentalizācijas situācijā saskaņā ar visaptverošo pieeju migrācijas pārvaldībai, kas izklāstīta jaunajā Migrācijas un patvēruma paktā. Priekšlikums saskan arī ar Savienības ārējo darbību, piemēram, ES ierobežojošajiem pasākumiem, un tas būtu jāizmanto paralēli tai. Šis priekšlikums ir daļa no visaptveroša ES darbību kopuma, ar ko vēršas pret hibrīduzbrukumu un mākslīgi radītu migrācijas spiedienu pie ES robežām.

2. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Pasākumu kopsavilkums

1) Migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūra pie ārējām robežām

Saskārušās ar hibrīduzbrukumu, Latvija, Lietuva un Polija bijušas spiestas līdz minimumam ierobežot satiksmi pāri robežām, limitējot atvērto robežšķērsošanas vietu skaitu, lai novērstu neatļautu ieceļošanu un aizsargātu nacionālo drošību un teritoriālo integritāti.

Tomēr daudzi migranti joprojām ir iestrēguši triju attiecīgo dalībvalstu teritorijā, situācija joprojām ir nestabila Baltkrievijas robežas pusē, un neatbilstīga ieceļošana joprojām turpinās. Lai pašreizējā ārkārtas situācijā nodrošinātu saskaņotu pieeju robežkontroles pasākumiem un ļautu Latvijai, Lietuvai un Polijai pārvaldīt pašreizējās plūsmas, kā arī cilvēkus, kas jau atrodas to teritorijā, ar šo priekšlikumu izveido migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūru attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri pēc nelikumīgas ieceļošanas aizturēti vai atrasti Baltkrievijas robežas tuvumā vai kuri ieradušies robežšķērsošanas vietās.

a) Patvēruma procedūra pie ārējām robežām

Šīs procedūras galvenās iezīmes ir šādas.

- **Iespēja attiecīgajām dalībvalstīm reģistrēt patvēruma pieteikumu un piedāvāt iespēju to reāli iesniegt tikai konkrētās reģistrācijas vietās, kas atrodas robežas tuvumā, tostarp šim nolūkam paredzētajās robežšķērsošanas vietās**

Saskaņā ar šo procedūru attiecīgajām dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācija un iesniegšana notiktu konkrētās reģistrācijas vietās, kas atrodas robežas tuvumā un kas var ietvert arī šim nolūkam paredzētās robežšķērsošanas vietas. Tas ļautu sakārtotāk pārvaldīt plūsmas un atbilst Patvēruma procedūru direktīvā jau piedāvātajām iespējām.

Saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 6. panta 3. punktu dalībvalsts var prasīt, lai starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiktu iesniegti tam paredzētā vietā. Tomēr direktīvā nav precizēts, kur tiek veikta reģistrācija. Direktīvas 6. panta 1. punktā ir tikai noteikts, ka tad, ja persona iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pieteikums ir jāreģistrē. Tāpēc dalībvalstis par starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrēšanas un iesniegšanas vietu var izraudzīties īpašas reģistrācijas vietas, kas var ietvert robežšķērsošanas vietas. Saskaņā ar 6. panta 2. punktu dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir reāla iespēja iesniegt pieteikumu iespējami īsā laikā. Šā iemesla dēļ un lai nodrošinātu patiesu un reālu piekļuvi patvēruma procedūrai, Latvijai, Lietuvai un Polijai ir jānodrošina, ka šim nolūkam tiek izraudzīts un atvērts pietiekams reģistrācijas vietu skaits, tostarp robežšķērsošanas vietās, un

ka pieteikuma iesniedzēji saņem informāciju, kur atrodas tuvākās reģistrācijas vietas, kurās var iesniegt pieteikumu.

- **Reģistrācijas termiņš pagarināts līdz četrām nedēļām**

Saskaņā ar īpašo patvēruma procedūru pie ārējām robežām starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācijas termiņš tiktu pagarināts līdz četrām nedēļām (pretstatā Patvēruma procedūru direktīvai, kas nosaka trīs vai sešas dienas un masveida pieplūduma gadījumā — līdz 10 dienām).

Latvijai, Lietuvai un Polijai var būt vajadzīga šāda elastība, lai tās varētu efektīvi reaģēt uz Baltkrievijas naidīgajām darbībām, vienlaikus ļaujot tām pārvaldīt pēkšņo pieplūdumu, ņemot vērā Baltkrievijas radīto instrumentalizācijas situāciju un hibrīduzbrukumu.

Ņemot vērā Baltkrievijas pēkšņo un neparedzamo iejaukšanos/intervenci, attiecīgajām dalībvalstīm papildus to trešo valstu valstspiederīgo plūsmu pārvaldībai, kuri ierodas pie minēto dalībvalstu robežām, ir jānovirza resursi savas teritoriālās integritātes aizsardzībai. Rezultātā attiecīgajām dalībvalstīm var būt vajadzīgs laiks, lai pārkārtotu savus resursus un palielinātu spējas, tostarp ar ES aģentūru atbalstu.

Ja dalībvalstis izmanto garāku reģistrācijas termiņu, tās prioritāti reģistrē un izskata pieteikumus, kuri varētu būt pienācīgi pamatoti vai kurus iesnieguši nepilngadīgie un viņu ģimenes locekļi.

- **Iespēja pie robežas piemērot paātrināto procedūru visiem pieteikumiem**

Pašreizējā situācijā pasākumiem būtu jāatbalsta attiecīgās dalībvalstis to teritoriālās integritātes aizsardzībā un jānovērš to personu ieceļošana, kuras neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, vienlaikus aizsargājot pamattiesības. Iespēja izskatīt pieteikumu pie robežas, neatļaujot ieceļošanu valsts teritorijā saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 43. pantu, piedāvā šāda veida aizsardzību, bet saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem pieteikumu pamatotība robežprocedūrā var tikt izskatīta tikai atsevišķos apstākļos. Lai gan ar zināmiem nosacījumiem tas varētu attiekties uz pieteikuma iesniedzējiem, kuri nelikumīgi ieceļojuši valsts teritorijā, ar šo lēmumu šī iespēja tiek attiecināta uz visiem pieteikuma iesniedzējiem, neizslēdzot nevienu pieteikuma iesniedzēju kategoriju.

Priekšlikums saskaņā ar īpašo patvēruma procedūru ļauj Latvijai, Lietuvai un Polijai piemērot paātrināto robežprocedūru, lai lemtu par visu pieteikumu pieņemamību un būtību, izņemot gadījumus, kad nav iespējams sniegt pienācīgu atbalstu pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām veselības problēmām. Šis pasākums ierobežos Baltkrievijas iespēju instrumentalizēt trešo valstu valstspiederīgos, kuriem robežprocedūru piemērot nevar. Kā paredzēts Patvēruma procedūru direktīvā un skaidri norādīts šajā priekšlikumā, robežprocedūras laikā piemēro Patvēruma procedūru direktīvas II nodaļas pamatprincipus un garantijas, lai nodrošinātu, ka tiek aizsargātas to personu tiesības, kuras lūdz starptautisko aizsardzību, vienlaikus nodrošinot patvēruma tiesību un neizraidīšanas principa ievērošanu. Turklāt priekšlikumā ir iekļauta obligāta prioritātes noteikšana migrantiem ar labi pamatotām prasībām un ģimeņu un bērnu prasībām.

Turklāt Latvija, Lietuva un Polija var pagarināt robežprocedūras termiņu par sešpadsmit nedēļām. Lēmums par pieteikumu, tostarp par iespējamu administratīvā lēmuma pārsūdzību,

būtu jāpieņem minēto sešpadsmit nedēļu laikā. Tāpat kā attiecībā uz iepriekš minēto reģistrācijas termiņa pagarinājumu, var apsvērt robežprocedūras termiņa pagarinājumu, lai migrantu instrumentalizācijas kontekstā sniegtu palīdzību dalībvalstīm, ņemot vērā Baltkrievijas rīcības būtību un pēkšņumu. Attiecīgajām dalībvalstīm var būt vajadzīgs laiks, lai pārkārtotu savus resursus un palielinātu spējas, tostarp ar ES aģentūru atbalstu. Turklāt robežprocedūrā izskatāmo lietu skaits būs lielāks (jo principā tā var attiekties uz visiem pieteikuma iesniedzējiem) nekā parastos apstākļos. Tāpēc pagarinājums palīdzēs dalībvalstij uz ilgāku laikposmu piemērot juridisko fikciju par neieceļošanu, tādējādi nodrošinot lielāku elastību, kas nepieciešama, lai tiktu galā ar pieaugošo darba slodzi.

Latvija, Lietuva un Polija var arī paplašināt Patvēruma procedūru direktīvas 46. panta 6. punkta noteikumu piemērošanu, kas ļauj dalībvalstīm ierobežot pārsūdzības automatisku apturošu spēku, attiecinot šādu piemērošanu uz visām robežprocedūrām, un tā vietā piešķirt tiesai pilnvaras lemt par to, vai pieteikuma iesniedzējs var palikt valsts teritorijā, ar noteikumu, ka tiek ievērotas 46. panta 7. un 8. punktā paredzētās garantijas.

Ņemot vērā Patvēruma procedūru direktīvā un Uzņemšanas nosacījumu direktīvā paredzētās garantijas, arī saistībā ar patvēruma procedūru pie robežas, pieteikuma iesniedzēju aizturēšanai vajadzētu būt galējam līdzeklim, ja konkrētā gadījumā nav iespējams piemērot citus pietiekamus, bet vājākus piespiedu līdzekļus. Tāpēc patvēruma procedūra neietvers pieteikuma iesniedzēju sistemātisku aizturēšanu. Lai ļautu mazāk aizsargātiem pieteikuma iesniedzējiem izmantot savas tiesības, ja pieteikuma iesniedzēja veselības stāvoklis neļauj ar nepieciešamo atbalstu izskatīt pieteikumu pie robežas vai tranzīta zonā, Latvija, Lietuva un Polija robežprocedūru nepiemēro.

b) Uzņemšanas materiālie nosacījumi: iespēja apmierināt tikai pamatvajadzības

Instrumentalizācijas situācijā, kad pēkšņi ierodas trešo valstu valstspiederīgie, dalībvalstij varētu būt grūti nodrošināt uzņemšanas materiālo nosacījumu ievērošanu. Tomēr Latvijai, Lietuvai un Polijai ir jānodrošina, ka visās darbībās tiek ievērotas humanitārās pamatgarantijas, piemēram, savā teritorijā nodrošinot trešo valstu valstspiederīgajiem pārtiku, ūdeni, apģērbu, pienācīgu medicīnisko aprūpi, palīdzību mazāk aizsargātām personām un pagaidu pajumti, kā to noteikusi arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa jaunākajos rīkojumos par pagaidu neregulējumu attiecībā uz šīm dalībvalstīm.

Uzņemšanas nosacījumu direktīvas 18. panta 9. punkts ļauj dalībvalstij pienācīgi pamatotos gadījumos, ievērojot konkrētus nosacījumus, noteikt izmaiņas uzņemšanas materiālajos nosacījumos, kas atšķiras no Uzņemšanas nosacījumu direktīvā paredzētajiem, ja vien tiek apmierinātas pamatvajadzības. Ar šo priekšlikumu paplašina iespēju pašreizējā migrantu instrumentalizācijas situācijā noteikt citādus uzņemšanas materiālos nosacījumus ar noteikumu, ka, pilnībā ievērojot tiesības uz cilvēka cieņu, tiek apmierinātas pamatvajadzības, t. sk. pagaidu pajumte, pārtika, ūdens, apģērbs, pienācīga medicīniskā aprūpe, palīdzība mazāk aizsargātām personām.

c) Atgriešanas procedūra pie ārējām robežām

Lai palīdzētu Latvijai, Lietuvai un Polijai tikt galā ar trešo valstu valstspiederīgo pašreizējo pieplūdumu, priekšlikumā iekļauta iespēja atkāpties no Direktīvas 2008/115/EK piemērošanas

attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuru starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts saskaņā ar šā priekšlikuma 2. pantā noteikto procedūru. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nav pieteikušies starptautiskajai aizsardzībai, Latvija, Lietuva un Polija var piemērot Atgriešanas direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta noteikumu. Šā priekšlikuma 3. pantā izklāstītās atkāpes mērķis ir izveidot mehānismu, kas ir līdzīgs Atgriešanas direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā izklāstītajai atkāpei, konkrēti attiecībā uz tiem trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuru starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts saskaņā ar šā priekšlikuma 2. pantā izklāstīto procedūru.

d) Papildu garantijas

Ar priekšlikumu tiek panākts, ka ir spēkā kārtība, kas garantē tiesības patiesi un reāli pieprasīt aizsardzību, nodrošinot, ka ir pieejams pietiekams vietu skaits, kur pieteikuma iesniedzēji var oficiāli iesniegt patvēruma pieteikumu. Lai garantētu piekļuvi patvēruma procedūrai, Latvija, Lietuva un Polija pienācīgi informē trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus valodā, kuru trešās valsts valstspiederīgais saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, par piemērotajiem pasākumiem, vietām, kas pieejamas starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrēšanai un iesniegšanai, jo īpaši par to, kur atrodas tuvākā vieta, kurā tie var iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par iespēju apstrīdēt lēmumu, kurš pieņemts par pieteikumu, un par pasākumu ilgumu.

2) ES aģentūru sniegtais operacionālais atbalsts

Tā kā Baltkrievijas darbību ietekme uz kaimiņos esošajām dalībvalstīm un Eiropas Savienību neapšaubāmi var būt plašāka (vai tāds var būt pat to mērķis), ir jāparedz līdzekļi atbalsta sniegšanai ES līmenī. Ja Latvija, Lietuva un Polija pieprasa atbalstu no ES aģentūrām, aģentūrām prioritāte būtu jāpiešķir operacionālajam atbalstam. Tas jo īpaši attiektos uz Eiropas Patvēruma atbalsta biroju (*EASO*), kas var palīdzēt reģistrēt un apstrādāt pieteikumus, lai nodrošinātu mazāk aizsargātu migrantu skrīningu, atbalstītu pienācīgiem standartiem atbilstošu uzņemšanas objektu pārvaldību, projektēšanu un iekārtošanu; vai uz *Frontex* — lai tas atbalstītu robežkontroles darbības, t. sk. skrīningu un atgriešanas operācijas, vai uz Eiropolu — lai tas iegūtu izlūkdatumus.

3) Citi noteikumi

Priekšlikumā ir iekļauti arī noteikumi par sadarbību starp Komisiju, dalībvalstīm un ES aģentūrām, kā arī par dalībvalstu pienākumu turpināt ziņot attiecīgos datus un statistiku, izmantojot ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu, un par Komisijas pienākumu regulāri novērtēt situāciju. Noteikumi ir iekļauti arī darbības jomā attiecībā uz personām, lai nodrošinātu, ka lēmuma noteikumi attiecas uz personām, kuras ir ieradušās pirms šā lēmuma, bet kuras ir saistītas ar instrumentalizāciju, un kuru starptautiskās aizsardzības pieteikumi vēl nav reģistrēti vai attiecībā uz kurām nav sāta atgriešanas procedūra, un lai nodrošinātu, ka šā lēmuma noteikumi tiek piemēroti minēto personu labā. Tas šiem trešo valstu valstspiederīgajiem nodrošinās juridisko noteiktību un paredzamību attiecībā uz piemērojamiem procedūras noteikumiem. Vairāki apsvērumi attiecas uz valstu atšķirīgajām nostājām saistībā ar Īrijas un Dānijas dalību šajā lēmumā. Attiecīgajām dalībvalstīm ir pienākums pārtraukt jebkādu pasākumu, ja ārkārtas situācija vairs nepastāv.

- **Juridiskais pamats**

Šis priekšlikums ietver pagaidu pasākumus trīs tādu dalībvalstu (Latvijas, Lietuvas un Polijas) labā, kas saskaras ar ārkārtas situāciju, kuru raksturo pēkšņš trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums, ko radījusi migrantu instrumentalizācija. Nepieciešamie pagaidu atbalsta pasākumi var pārsniegt kopējās Eiropas patvēruma sistēmas ietvaru. Tāpēc LESD 78. panta 3. punkts ir piemērots juridiskais pamats, lai Padome, iepriekš apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, pieņemtu šos pagaidu pasākumus.

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru² jēdziens “pagaidu pasākumi” LESD 78. panta 3. punkta izpratnē ir pietiekami plašs, lai veiktu visus pagaidu pasākumus, kuri nepieciešami, lai efektīvi un ātri reaģētu uz ārkārtas situāciju, ko raksturo pēkšņš trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums, šajā gadījumā — migrantu instrumentalizācija politiskiem mērķiem. Šie pasākumi principā var arī atkāpties no tiesību aktu noteikumiem. Kopumā Komisijai un Padomei ir plaša rīcības brīvība, izvēloties veicamos pasākumus, ja ar tiem ātri un efektīvi reaģē uz konkrētu ārkārtas situāciju. Šos pasākumus var pilnveidot un pielāgot, ja vien tiek saglabāts to pagaidu raksturs³.

Tāpēc saskaņā ar šo judikatūru priekšlikumā ir iekļauti konkrēti pagaidu pasākumi jomās, ko reglamentē Patvēruma procedūru direktīva (par reģistrāciju, formālo iesniegšanu un robežprocedūru), Uzņemšanas nosacījumu direktīva un Atgriešanas direktīva, kā arī nepieciešamās garantijas pamattiesību ievērošanai un operacionālā atbalsta pasākumi, ko Eiropas Savienības aģentūras veic attiecīgo dalībvalstu labā un pēc to pieprasījuma.

- **Subsidiaritāte**

LESD V sadaļā “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa” Eiropas Savienībai tiek piešķirtas dažas pilnvaras šajos jautājumos. Šīs pilnvaras ir jāīsteno saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantu, proti, Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis un tāpēc ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Eiropas Savienības līmenī.

Situācija, kurā dalībvalstu teritoriālā integritāte un drošība ir apdraudēta trešo valstu valstspiederīgo pēkšņas ierašanās dēļ, jo kāda trešā valsts aktīvi iesaistās minēto trešo valstu valstspiederīgo ierašanās veicināšanā, būtu jāuzskata par tādu, kas ietekmē ES kopumā, un tādēļ ir vajadzīgi ES risinājumi un ES atbalsts. Visām dalībvalstīm ir nepieciešams ātri reaģēt un piesaistīt atbalstu attiecīgajai dalībvalstij.

Lai sasniegtu šos mērķus, ir vajadzīga rīcība ES līmenī, jo mērķiem ir pārrobežu raksturs. Ir skaidrs, ka dalībvalstu individuāla rīcība nevar nodrošināt pienācīgu risinājumu, jo kopīgai problēmai ir nepieciešama kopīga ES līmeņa pieeja.

Šādu kopīgu pieeju nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet ierosinātā lēmuma mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī. Tāpēc Savienībai ir jāīstenojas un tā var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktā noteikto subsidiaritātes principu.

---

² Tiesas 2017. gada 6. septembra spriedums, *Slovākijas Republika un Ungārija/Padome*, apvienotās lietas C-643/15 un C-647/15, 77. un 78. punkts.

³ Apvienotās lietas C-643/15 un C-647/15, 133. un 134. punkts.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā noteikto proporcionalitātes principu šajā ierosinātajā lēmumā ir izklāstīti precīzi nosacījumi, saskaņā ar kuriem var piemērot konkrētus patvēruma procedūras noteikumus, kā arī paredzēta šādu noteikumu piemērošanas joma un termiņš, un nepieciešamās garantijas.

Visi to pasākumu elementi, kas ierosināti, lai risinātu konkrēto situāciju saistībā ar migrantu instrumentalizāciju, aprobežojas ar to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis var pienācīgi un efektīvi pārvaldīt situāciju, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju tiesībām un tiem sniegtajām garantijām. Šo pasākumu ilgums ir ierobežots arī laikā, kas ir absolūti nepieciešams, lai attiecīgās dalībvalstis varētu risināt situāciju, kura apdraud to drošību vai teritoriālo integritāti.

Priekšlikumā ir noteiktas garantijas atkāpju piemērošanai. Šie pasākumi ir ierosināti kopā ar citiem pasākumiem un laikā, kad ārpolitikas pasākumi sāk dot rezultātus, lai palīdzētu attiecīgajām dalībvalstīm pārvaldīt situāciju, jo īpaši ņemot vērā trešo valstu valstspiederīgo ievērojamo skaitu, kas šajās trijās dalībvalstīs joprojām ierodas no Baltkrievijas, un to, ka joprojām ir ievērojams skaits migrantu, kas iestrēguši pie ES un Baltkrievijas robežas. Komisija tos ierosina steidzamības kārtā un kā ārkārtas un izņēmuma pasākumus, kas ir ierobežoti laikā.

Konkrētie pasākumi minētajos aspektos, ko reglamentē Patvēruma procedūru direktīva un Atgriešanas direktīva, ir samērīgi, un ir ieviestas vairākas garantijas, kas nodrošina līdzsvaru starp attiecīgo dalībvalstu tūlītējām vajadzībām nolūkā pārvaldīt instrumentalizācijas situāciju un instrumentalizācijai pakļautajiem trešo valstu valstspiederīgajiem nepieciešamo aizsardzību.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats, proti, LESD 78. panta 3. punkts paredz Padomes lēmumu, ko pieņem, iepriekš apspriežoties ar Eiropas Parlamentu.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī no starptautiskajām tiesībām izrietošās saistības.

Šajā lēmumā paredzēto regulējumu piemēro, pilnībā ievērojot hartā noteiktās pamattiesības, tostarp tiesības uz cilvēka cieņu (1. pants), spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegumu (4. pants), tiesības uz brīvību un drošību (6. pants), patvēruma tiesības (18. pants), kolektīvas izraidīšanas aizliegumu un aizsardzību pret izraidīšanu (19. panta 1. un 2. punkts), tiesības uz nediskriminēšanu (21. pants), vīriešu un sievietes tiesību vienlīdzības principu (23. pants), bērnu tiesības (24. pants) un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību (47. pants). Šajā priekšlikumā pilnībā ņemtas vērā mazāk aizsargāto personu īpašās vajadzības. Garantijām, kas Uzņemšanas nosacījumu direktīvā 2013/33/ES paredzētas bērniem un mazāk aizsargātām personām, vajadzētu būt kompetento iestāžu primārajam apsvērumam.

Tiesības uz brīvību un pārvietošanās brīvība ir aizsargātas, ar nosacījumu, ka tad, ja saistībā ar patvēruma robežprocedūru vai atgriešanas jomā izmanto aizturēšanu, šādus noteikumus var piemērot tikai stingri reglamentētā sistēmā un uz ierobežotu laiku. Saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 26. panta 1. punktu dalībvalstis neaiztur personu tikai tāpēc, ka viņa ir pieteikuma iesniedzējs. Tajā pašā tiesību normā ir atsauce uz Uzņemšanas nosacījumu direktīvas 8. pantu attiecībā uz aizturēšanas iemesliem un apstākļiem. Saskaņā ar Uzņemšanas

nosacījumu direktīvas 8. panta 3. punkta c) apakšpunktu pieteikuma iesniedzēju var aizturēt, lai procedūras sakarā izlemtu par pieteikuma iesniedzēja tiesībām ieceļot valsts teritorijā. Direktīvas 8. panta 2. punktā ir arī paredzēts, ka dalībvalstis var aizturēt pieteikuma iesniedzēju tikai tad, ja citus, mazāk ierobežojošus alternatīvus līdzekļus, piemēram, pārvietošanās brīvības ierobežojumus saskaņā ar direktīvas 7. pantu, nav iespējams efektīvi piemērot.

Piemērojot atkāpes no Atgriešanas direktīvas, tiek ievērots arī 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu 33. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 19. pantā noteiktais neizraidīšanas princips. Priekšlikumā ir skaidri atgādināts dalībvalstu pienākums vienmēr ievērot šo principu, kad tās pilda savu pienākumu kontrolēt robežas. Neizraidīšanas principa ievērošana ietver novērtējumu par to, vai nepastāv ne vajāšanas, spīdzināšanas vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks, ne sekundārās izraidīšanas risks.

Attiecībā uz patvēruma robežprocedūras piemērošanu un atkāpi no Atgriešanas direktīvas — Patvēruma procedūru direktīvā, Uzņemšanas nosacījumu direktīvā un Atgriešanas direktīvā paredzētie pamatprincipi un garantijas joprojām ir piemērojami pieteikuma iesniedzējiem, kuriem piemēro robežprocedūru. Turklāt priekšlikumā ir iekļauta prasība obligāti noteikt prioritātes labi pamatotiem pieteikumiem, kā arī ģimeņu un bērnu pieteikumiem. Minēto pieteikuma iesniedzēju interesēs ir pēc iespējas ātrāka lēmuma pieņemšana par viņu patvēruma pieteikumiem. Priekšlikums garantē tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, nodrošinot, ka tiesām ir pilnvaras lemt par to, vai pieteikuma iesniedzējs var palikt dalībvalsts teritorijā, kamēr nav pieņemts lēmums par pārsūdzību, un ar atbilstošām garantijām, kas piemērojamas, lai pieteikuma iesniedzējs varētu iesniegt tiesās šādus lūgumus.

3. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

- **Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana**

Priekšlikums tika sagatavots steidzamības kārtā. Tā pamatā ir darbs, kas veikts, sagatavojot priekšlikumu attiecībā uz krīzes un nepārvaramas varas situāciju saistībā ar jauno Migrācijas un patvēruma paktu, un informācija, ko ieinteresētās personas sniegušas apspriešanās procesā kopš hibrīddraudu sākuma 2021. gada vasarā.

- **Apspriedes ar ieinteresētajām personām un ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Kopš hibrīddraudu situācijas sākuma 2021. gada vasarā Komisija ir apspriedusies ar visām atbilstīgajām ieinteresētajām personām par to, kā risināt situāciju. Dalībvalstis, uz kurām attiecas pašreizējā instrumentālizācija, jo īpaši Lietuva, ierosināja konkrētas likumdošanas iniciatīvas, kas to skatījumā pienācīgi risinātu situāciju. Šajā priekšlikumā ir ņemti vērā vairāki no šiem ierosinājumiem. Komisija tikās un apmainījās ar vēstulēm ar starptautiskām un nevalstiskām organizācijām, kuras novērtē situāciju un ir ierosinājušas atbilstīgu reakciju. Komisija vairākas reizes gan politiskā, gan tehniskā līmenī apmeklēja Poliju un Lietuvu. Šo apmeklējumu laikā Komisija tikās ar valstu iestādēm un arī ieguva informāciju no *UNHCR* un *IOM* valstu nodaļām, kā arī no valstu nevalstiskajām cilvēktiesību organizācijām, kas atbalsta migrantus pierobežas reģionos.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ņemot vērā šā priekšlikuma būtību saistībā ar migrantu instrumentalizāciju, nav iespējams iepriekš aplēst iespējamo ietekmi uz budžetu. Tas tiks iekļauts pašreizējo ES finansēšanas instrumentu budžetā laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam un no 2021. līdz 2027. gadam migrācijas, patvēruma un robežu pārvaldības jomā. Ja situācija vēl vairāk pasliktināsies, izņēmuma gadījumos varētu izmantot 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā paredzētos elastības mehānismus. Eiropas Komisija un dalībvalstis regulāri apspriež finansiālās vajadzības, kas izriet no situācijas pie ārējām robežām ar Baltkrieviju. Tā rezultātā Eiropas Komisija šī gada rudenī sniedza ārkārtas palīdzības atbalstu Lietuvai, savukārt Latvija, Lietuva un Polija ir veikušas pasākumus, lai novirzītu (neizlietos) resursus saskaņā ar finansēšanas instrumentiem savās valsts programmās 2014.–2020. gadam. Šajā kontekstā papildus 360 milj. EUR, kas šajā finanšu periodā šīm dalībvalstīm paredzēti saskaņā ar *BMVI*, būs pieejams aptuveni 200 milj. EUR papildu finansējums 2021. un 2022. gadam no esošajiem resursiem, galvenokārt no *BMVI* tematiskā mehānisma finansējuma. Pastāvīgs regulārs dialogs ļaus optimāli izmantot pieejamos resursus saskaņā ar šiem instrumentiem.

Iepriekš minētā iemesla dēļ nav iespējams iepriekš aplēst iespējamo ietekmi uz attiecīgo decentralizēto aģentūru budžetu. Tām ir zināma elastība to esošajā budžetā, taču atkarībā no turpmākās situācijas attīstības un saistībā ar to, ka aģentūru resursi ir ierobežoti, nav izslēgts, ka varētu būt nepieciešama resursu pārdale.

Finanšu vajadzības šajā priekšlikumā ir saderīgas ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu un varētu ietvert īpašu instrumentu izmantošanu.

Attiecībā uz patvēruma procedūras aspektiem šis priekšlikums Savienībai nerada nekādu papildu finansiālu vai administratīvu slogu. Tāpēc šajā ziņā tas neietekmē Savienības budžetu.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par pagaidu ārkārtas pasākumiem Latvijas, Lietuvas un Polijas labā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 78. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu⁴,

tā kā:

- 1) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 78. panta 3. punktu, ja viena vai vairākas dalībvalstis saskaras ar ārkārtas situāciju, ko raksturo pēkšņs trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums, Padome pēc Komisijas priekšlikuma un pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu var pieņemt pagaidu pasākumus attiecīgās dalībvalsts vai dalībvalstu labā.
- 2) Kopš 2021. gada vasaras Savienība kopumā un jo īpaši Latvija, Lietuva un Polija ir saskārušās ar hibrīddraudiem, kas izpaužas kā cilvēku instrumentalizācija. Tas ir izraisījis nepieredzētu neatbilstīgas robežšķērsošanas gadījumu pieaugumu no Baltkrievijas. Lai gan iepriekšējos gados gandrīz nav bijuši mēģinājumi neatbilstīgi šķērsot ārējās robežas no Baltkrievijas uz ES, tagad tā ir ikdienas realitāte. Situācijas iniciators un organizators ir Lukašenko režīms, kas sadarbībā ar migrantu kontrabandistiem un noziedzīgiem tīkliem vilina migrantus uz Baltkrievijas robežu ar Eiropas Savienību.
- 3) Šīs instrumentalizācijas rezultātā minētie migranti ir nonākuši smagā situācijā pie Eiropas Savienības un Baltkrievijas ārējām robežām. Baltkrievijas rīcība ir izraisījusi humanitāro krīzi, un jau ir apstiprināta vairāku cilvēku bojāeja. Galvenā atbildīgā par šīs krīzes risināšanu ir Baltkrievija. Tai ir saistoša Ženēvas konvencija, tostarp neizraidīšanas princips. Tādējādi Baltkrievijai ir jānodrošina pienācīga migrantu aizsardzība tās teritorijā un šajā nolūkā jāsadarbojas ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos (*UNHCR*) un Starptautisko Migrācijas organizāciju (*IOM*). Lai gan ierobežotā piekļuve ir kavējusi vajadzību novērtēšanu robežas Baltkrievijas pusē, Komisija ļoti ciešā sadarbībā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju un tās specializētajām aģentūrām, kā arī ar attiecīgajām cilvēktiesību un humānās palīdzības partnerorganizācijām strādā pie tā, lai novērstu humanitārās krīzes tālāku izvēršanos, ņemot vērā arī laikapstākļu pasliktināšanos. Ar neseniem lēmumiem ir mobilizēti 700 000 EUR humānās palīdzības finansējuma

---

⁴ OV C [...], [...], [...]. lpp.

veidā nolūkā atbalstīt partnerus palīdzības sniegšanā mazāk aizsargātiem cilvēkiem, kas iestrēguši pie robežas un Baltkrievijas iekšienē.

- 4) Migrantu instrumentalizācijas dēļ 2021. gadā līdz 21. novembrim Latvijas, Lietuvas un Polijas teritorijā no Baltkrievijas neatļauti ieceļoja 7831 trešo valstu valstspiederīgais pretstatā 257 trešo valstu valstspiederīgajiem visā 2020. gadā. Lietuvā ir iesniegti 2676 patvēruma pieteikumi, Latvijā — 579 pieteikumi un Polijā — 6730 pieteikumi. Turklāt minētās trīs dalībvalstis ir novērsušas 42 741 mēģinājumu šķērsot robežu. Lai gan būtu grūti veikt precīzas aplēses, Baltkrievijā pašlaik varētu būt iestrēguši vēl līdz 10 000 migrantu, un jauni ieceļotāji ierodas katru dienu.
- 5) Savienība visaugstākajā līmenī ir stingri nosodījusi šo mazāk aizsargāto migrantu un bēgļu instrumentalizāciju. Eiropadome pievērsās šim apdraudējumam 2021. gada jūnijā un oktobra sanāsmēs⁵. Savā runā par stāvokli Savienībā priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena identificēja Baltkrievijas rīcību kā hibrīduzbrukumu ar mērķi destabilizēt Eiropu⁶. Šī rīcība liecina par tīšu mēģinājumu izraisīt nepārtrauktu un ilgstošu krīzi, kas ir daļa no plašākiem saistītiem centieniem destabilizēt Eiropas Savienību un graut sabiedrību un tās būtiskākās institūcijas. Tās ir reāls apdraudējums un tās rada draudus Savienības drošībai.
- 6) Šis priekšlikums seko Eiropadomes 22. oktobra secinājumos paustajam aicinājumam Komisijai ierosināt izmaiņas, kas vajadzīgas Savienības tiesiskajā regulējumā, un konkrētus pasākumus, lai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un starptautiskajām saistībām nodrošinātu tūlītēju un pienācīgu reakciju uz hibrīddraudiem. Tā ir arī reakcija uz skarto dalībvalstu pieprasījumu pavērt iespēju ieviest pagaidu pasākumus, kas nepieciešami ārkārtas situācijas migrācijas jomā pie Savienības ārējām robežām efektīvai risināšanai. Minēto pasākumu mērķis būtu vēl vairāk palīdzēt Latvijai, Lietuvai un Polijai kontrolēti un ātri pārvaldīt pašreizējo situāciju, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības un starptautiskās saistības.
- 7) Lai reaģētu uz pašreizējo ārkārtas situāciju, Latvija, Lietuva un Polija ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli un ir pastiprinājušas robežuzraudzību un citus robežkontroles pasākumus nolūkā aizsargāt Savienības integritāti un drošību. Minēto pasākumu ietvaros šīs dalībvalstis ir bijušas spiestas ierobežot atvērto robežšķērsošanas vietu skaitu un norīkoja ievērojamu skaitu robežsargu pie sauszemes robežas ar Baltkrieviju. Turklāt tām ir jāpārvalda to trešo valstu valstspiederīgo plūsmas, kuri ierodas pie to robežām un no kuriem daudzi pieprasa vai plāno pieprasīt starptautisko aizsardzību Savienībā, kā arī tie, kuri jau atrodas to teritorijā.
- 8) Savienība ir paudusi stingru atbalstu minētajām dalībvalstīm, pret kurām vēršas Baltkrievijas režīms un kuras ES vārdā pārvalda ārējo robežu.
- 9) Komisija Lietuvai ir piešķirusi ārkārtas finansiālo palīdzību. Papildus 360 milj. EUR, kas šajā finanšu periodā šīm dalībvalstīm paredzēti saskaņā ar Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu (*BMVI*), tā ir arī nodrošinājusi aptuveni 200 milj. EUR papildu finansējumu, kas būs pieejams 2021. un 2022. gadam. Turklāt Lietuva aktivizēja ES civilās aizsardzības mehānismu, un Komisija koordinēja palīdzību no 19 dalībvalstīm. Mehānisma satvarā Lietuva ir saņēmusi teltis, gultas, apkures sistēmas un citas preces,

⁵ Eiropadomes secinājumi 2021. gada 24.–25. jūnijā un 2021. gada 20.–21. oktobrī.

⁶ Runa par stāvokli Savienībā, 2021. gada 15. septembris.

kas ir būtiskas Lietuvas teritorijā esošo migrantu vajadzību apmierināšanai. Šī iespēja vēl aizvien ir pieejama Latvijai un Polijai.

- 10) Turklāt Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*), Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) un Eiropols dalībvalstīm, kuras lūdza palīdzību, ir snieguši operacionālo atbalstu nolūkā palīdzēt tām pārvarēt pašreizējo krīzes situāciju. Konkrētāk, ES aģentūras ir norīkojušas ekspertus patvēruma pieteikumu apstrādāšanai, robežkontroles un izlūkošanas pasākumu veikšanai un strādājušas pie atgriešanas spējas stiprināšanas un atgriešanas operāciju īstenošanas. Pateicoties šim operacionālajam atbalstam, jau ir veikts būtisks atgriešanas operāciju skaits. Tagad aģentūras var turpināt kāpināt operacionālo atbalstu, un ir svarīgi, lai šīs trīs dalībvalstis šo atbalstu izmantotu pilnībā.
- 11) Šā finansiālā un operacionālā atbalsta pamatā ir ārpolitikas jomā veikta rīcība, kuras mērķis ir risināt instrumentalizācijas situāciju un samazināt ieceļotāju skaitu. Papildus visaptverošajai ekonomisko un finansiālo sankciju paketei un aizliegumam Baltkrievijas pārvadātājiem piekļūt Savienības gaisa telpai un Savienības lidostām, reaģējot uz krāpnieciskajām vēlēšanām un *Ryanair* lidojuma novirzīšanu, Savienība ir veikusi papildu pasākumus, sniedzama konkrētu atbildi Baltkrievijas īstenotajai migrantu instrumentalizācijai. Padome 2021. gada 9. novembrī pieņēma Komisijas priekšlikumu par ES un Baltkrievijas nolīguma par vīzu atvieglotu izsniegšanu daļēju apturēšanu. Padome 2021. gada 15. novembrī grozīja ES sankciju režīmu attiecībā uz Baltkrieviju, un Savienība tagad var vērsties gan pret personām, gan vienībām, kuras organizē vai veicina darbības, kas atvieglo ES robežu nelikumīgu šķērsošanu. Komisija 23. novembrī iesniedza priekšlikumu, kura mērķis ir novērst un ierobežot to pārvadātāju darbības, kas iesaistās cilvēku kontrabandā vai cilvēku tirdzniecībā uz Savienību vai veicina to.
- 12) Komisija, Augstais pārstāvis, kuram palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests, un dalībvalstis ir īstenojušas intensīvus diplomātiskos centienus galvenajās izcelsmes un tranzīta valstīs nolūkā novērst šo valstu valstspiederīgo turpmāku ieceļošanu caur Baltkrieviju. Šie centieni ietver kontaktus un pastiprinātus apmeklējumus galvenajās izcelsmes un tranzīta partnervalstīs, lai vērstos pret Baltkrievijas dezinformāciju, ierobežotu izceļošanu un saņemtu atbalstu nolūkā uzņemt atpakaļ to valstspiederīgos, kas pašlaik ir iestrēguši Baltkrievijā. Šie kontakti ietvēra arī tiešus kontaktus ar aviosabiedrībām un civilās aviācijas iestādēm ar mērķi izpētīt veidus, kā palīdzēt ierobežot *non bona fide* ceļošanu uz Baltkrieviju.
- 13) Šie diplomātiskie, humanitārie, operacionālie un finansiālie centieni, ko veic Savienība vai tās dalībvalstis, ir devuši ātrus rezultātus. Tranzīta maršruti, ko kontrabandisti izmanto migrantu nogādāšanai uz Baltkrievijas robežu, pakāpeniski tiek slēgti. Tomēr Baltkrievijas vadītās darbības joprojām rada reālu un aktuālu apdraudējumu Savienības un attiecīgo dalībvalstu drošībai, kā arī to teritoriālajai integritātei. Situācija joprojām ir ļoti nestabila, kamēr Baltkrievija turpina instrumentālizēt migrantus, kuri joprojām ierodas pie Savienības ārējās robežas, tādējādi īstenojot hibrīduzbrukumu Eiropas Savienībai.
- 14) Tā rezultātā situācija uz vietas Latvijai, Lietuvai un Polijai joprojām ir sarežģīta — vairāki tūkstoši migrantu ir iestrēguši to teritorijā un pie ES un Baltkrievijas robežas, kur turpina ierasties trešo valstu valstspiederīgie. Ņemot vērā pašreizējo nestabilo un

sarežģīto situāciju trijās attiecīgajās dalībvalstīs, šo dalībvalstu labā būtu jāpieņem pagaidu pasākumi.

- 15) Pasākumiem būtu attiecīgajām dalībvalstīm jānodrošina nepieciešamie juridiskie instrumenti, lai ātri un efektīvi reaģētu uz ārkārtas situāciju, ko raksturo pēkšņs trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums un ar ko saskaras Latvija, Lietuva un Polija. Šie pagaidu pasākumi var ietvert visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai efektīvi un ātri reaģētu uz pašreizējo uzbrukumu. Šie pasākumi principā var arī atkāpties no tiesību aktu noteikumiem.
- 16) Ar šo lēmumu pieņemtajiem pasākumiem ir pagaidu, ārkārtas un izņēmuma raksturs, un tie būtu jāveic tā, lai nodrošinātu plūsmu pienācīgu un cieņpilnu pārvaldību, pilnībā ievērojot pamattiesības, un aizsargātu attiecīgo dalībvalstu teritoriālo integritāti un nacionālo drošību.
- 17) Pamatojoties uz pašreizējās ārkārtas situācijas novērtējumu, tiek uzskatīts, ka vispiemērotākā attiecīgo dalībvalstu atbalstam ir ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūra pie ārējām robežām, atkāpjoties no dažiem Patvēruma procedūru direktīvas 2013/32/ES, Uzņemšanas nosacījumu direktīvas 2013/33/ES un Atgriešanas direktīvas 2008/115/EK noteikumiem. Ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūrai un operacionālā atbalsta pasākumiem, kas paredzēti šajā lēmumā, būtu jāpalīdz attiecīgajai dalībvalstij kontrolēti un efektīvi pārvaldīt situāciju, vienlaikus nodrošinot pamattiesību un starptautisko saistību pilnīgu ievērošanu, kā uzsvērts Eiropadomes paustajā aicinājumā Komisijai. Jo īpaši šajā lēmumā paredzētie pasākumi respektē patvēruma tiesības, nodrošinot patiesu un efektīvu piekļuvi procedūrai, un neizraidīšanas principa ievērošanu.
- 18) Šajā lēmumā paredzētā ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūra pie ārējām robežām atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartai, jo īpaši tās 1., 4., 7., 24., 18. pantam un 19. panta 1. un 2. punktam, un būtu jāpiemēro, pilnībā ievērojot minētās normas. Jo īpaši, lai atspoguļotu primāro apsvērumu attiecībā uz bērna interesēm, vajadzību respektēt ģimenes dzīvi un nodrošināt attiecīgo personu veselības aizsardzību, šajā lēmumā būtu jāparedz konkrēti noteikumi un garantijas, kas būtu piemērojami nepilngadīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kā arī pieteikuma iesniedzējiem, kuru veselības stāvoklim vajadzīgs konkrēts un pienācīgs atbalsts. Attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām vajadzībām vai neaizsargātību Direktīvā 2013/32/ES (Patvēruma procedūru direktīva) un Direktīvā 2013/33/ES (Uzņemšanas nosacījumu direktīva) paredzētās garantijas būtu jāturpina piemērot personām, uz kurām attiecas ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūra. Direktīvu 2013/33/ES, tostarp noteikumus un garantijas attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju aizturēšanu, būtu jāturpina piemērot no starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas brīža. Iespējai atkāpties no dažiem minētās direktīvas noteikumiem nebūtu jāskar dalībvalstu pienākums vienmēr nodrošināt cilvēka cieņas ievērošanu un jo īpaši apmierināt to trešo valstu valstspiederīgo pamatvajadzības, uz kuriem attiecas ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūra.
- 19) Pie ārējām robežām būtu jāizveido ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūra, kas pielāgota attiecīgo dalībvalstu konkrētajām vajadzībām, jo Patvēruma procedūru direktīvas pašreizējie noteikumi nenodrošina piemērotus instrumentus, lai efektīvi reaģētu uz pašreizējo ārkārtas situāciju, ko raksturo Baltkrievijas veiktā

migrantu instrumentalizācija. Lai gan dažus Patvēruma procedūru direktīvas 2013/32/ES noteikumus var piemērot, lai pienācīgi risinātu pašreizējo situāciju, tie nav īpaši paredzēti situācijai, kad migrantu instrumentalizācijas rezultātā notiek uzbrukums Savienības integritātei un drošībai. Tādēļ, lai risinātu šo konkrēto ārkārtas situāciju, ir vajadzīgi konkrēti procedūras noteikumi, proti, nepieciešams paredzēt ārkārtas patvēruma un migrācijas pārvaldības procedūru. Attiecībā uz aspektiem, kas šajā lēmumā nav īpaši reglamentēti, būtu jāpiemēro visi pārējie Patvēruma procedūru direktīvas noteikumi un garantijas.

- 20) Nolūkā palīdzēt attiecīgajām dalībvalstīm pienācīgi pārvaldīt plūsmas, saskaņā ar ārkārtas migrācijas un patvēruma pārvaldības procedūru Latvija, Lietuva un Polija attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas aizturēti vai atrasti Baltkrievijas robežas tuvumā pēc nelikumīgas ieceļošanas vai pēc ierašanās robežšķērsošanas vietās, var pieņemt lēmumu reģistrēt starptautiskās aizsardzības pieteikumus tikai konkrētās šim nolūkam paredzētās reģistrācijas vietās, kas atrodas robežas tuvumā un kas var ietvert konkrētas robežšķērsošanas vietas, un nodrošināt efektīvu iespēju iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu tikai konkrētos punktos, kas paredzēti šādiem mērķiem un kam vajadzētu būt viegli pieejamiem. Tomēr saskaņā ar Savienības Pamattiesību hartas 18. pantu ir jānodrošina efektīva un patiesa piekļuve starptautiskās aizsardzības procedūrai. Šajā nolūkā Latvijai, Lietuvai un Polijai būtu jānodrošina, ka šim nolūkam tiek izraudzīts un atvērts pietiekams reģistrācijas vietu skaits, kas var ietvert robežšķērsošanas vietas. Pieteikuma iesniedzēji būtu pienācīgi jāinformē par vietām, kur viņu pieteikums tiks reģistrēts un var tikt iesniegts.
- 21) Lai nodrošinātu, ka attiecīgajām dalībvalstīm ir vajadzīgā elastība, un izvairītos no tā, ka Baltkrievija izmanto konkrētu kategoriju trešo valstu valstspiederīgos, saskaņā ar šajā lēmumā izklāstīto migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūru attiecīgajām dalībvalstīm būtu vajadzīga iespēja saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 43. pantā noteikto robežprocedūru pieņemt lēmumu par visu to starptautiskās aizsardzības pieteikumu pieņemamību un pamatotību, kurus iesnieguši trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kas aizturēti vai atrasti Baltkrievijas robežas tuvumā pēc nelikumīgas ieceļošanas vai pēc ierašanās robežšķērsošanas vietās. Ir nepieciešams ievērot Patvēruma procedūru direktīvas II nodaļā noteiktās garantijas.
- 22) Migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūrā kompetentajām iestādēm kā primārais apsvēruma būtu jāņem vērā bērna intereses un garantijas attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem ar medicīniskām problēmām. Šā iemesla dēļ Latvijai, Lietuvai un Polijai migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūras ietvaros prioritāri būtu jāizskata pieteikumi, ko iesniegušas personas ar labi pamatotām prasībām vai nepilngadīgie un viņu ģimenes locekļi. Turklāt, ja pieteikuma iesniedzēja veselības stāvoklis neļauj izskatīt pieteikumu pie robežas vai tranzīta zonā, Latvijai, Lietuvai un Polijai robežprocedūra nebūtu jāpiemēro. Tā tam vajadzētu būt arī tad, ja veselības problēmas kļūst acīmredzamas pieteikuma izskatīšanas laikā. Ja pieteikuma izskatīšanas laikā atklājas, ka pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 24. panta 3. punktu ir vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas un patvēruma procedūrā pie robežas nevar sniegt pienācīgu atbalstu, attiecīgajai dalībvalstij uz pieteikuma iesniedzēju būtu jāattiecina parastā procedūra valsts teritorijā.

- 23) Saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 26. panta 1. punktu dalībvalstīm nebūtu jāaiztur persona tikai tāpēc, ka viņa ir pieteikuma iesniedzējs. Aizturēšanas gadījumā būtu jāpiemēro Uzņemšanas nosacījumu direktīvas 8. pantā izklāstītie aizturēšanas pamati un nosacījumi. Saskaņā ar Uzņemšanas nosacījumu direktīvas 8. panta 3. punkta c) apakšpunktu pieteikuma iesniedzēju var aizturēt, lai procedūras sakarā izlemtu par pieteikuma iesniedzēja tiesībām ieceļot valsts teritorijā. Direktīvas 8. panta 2. punktā ir arī paredzēts, ka dalībvalstis var aizturēt pieteikuma iesniedzēju tikai tad, ja citus, mazāk ierobežojošus alternatīvus līdzekļus, piemēram, pārvietošanās brīvības ierobežojumus saskaņā ar direktīvas 7. pantu, nav iespējams efektīvi piemērot. Jo īpaši attiecībā uz tādām konkrētām grupām kā nepilngadīgajiem un viņu ģimenēm ir piemērojamas Uzņemšanas nosacījumu direktīvā paredzētās ar aizturēšanu saistītās garantijas. Pašreizējos apstākļos aizturēšanas alternatīvas, piemēram, pārvietošanās brīvības ierobežojumi, var būt tikpat efektīvas kā aizturēšana, un tādēļ iestādēm tās būtu jāapsver, jo īpaši attiecībā uz nepilngadīgajiem.
- 24) Šajā lēmumā noteiktā migrācijas un patvēruma pārvaldības ārkārtas procedūra ļauj dalībvalstij pagarināt starptautiskās aizsardzības pieteikumu reģistrācijas termiņu līdz četrām nedēļām un robežprocedūras piemērošanas maksimālo ilgumu — līdz sešpadsmit nedēļām, kuru laikā būtu jāpieņem lēmums par pieteikumu, tostarp lēmums iespējamās negatīva lēmuma pārsūdzības gadījumā. Šie procesuālie termiņi, kas ir garāki nekā Patvēruma procedūru direktīvā noteiktie, ir paredzēti, lai migrantu instrumentalizācijas situācijā palīdzētu attiecīgajām dalībvalstīm tikt galā ar pēkšņo pieplūdumu. Pašreizējā situācijā attiecīgajām dalībvalstīm papildus to trešo valstu valstspiederīgo pārvaldībai, kuri ierodas pie to robežām vai jau atrodas to teritorijā, ir nepieciešams novirzīt resursus savas teritoriālās integritātes aizsardzībai. Rezultātā attiecīgajām dalībvalstīm var būt vajadzīgs laiks, lai pārkārtotu savus resursus un palielinātu spējas, tostarp ar ES aģentūru atbalstu. Turklāt to pieteikuma iesniedzēju skaits, kuriem piemērota robežprocedūra, būs lielāks nekā parastos apstākļos, tāpēc attiecīgajai dalībvalstij var būt vajadzīgs vairāk laika, lai varētu pieņemt lēmumus, neatļaujot ieceļošanu savā teritorijā. Tomēr Latvijai, Lietuvai un Polijai prioritāri būtu jāreģistrē nepilngadīgu bērnu un viņu ģimenes locekļu pieteikumi.
- 25) Katrā ziņā ir jāizvairās no vardarbības pie robežas ne tikai tādēļ, lai aizsargātu attiecīgās dalībvalsts teritoriālo integritāti un drošību, bet arī lai nodrošinātu trešo valstu valstspiederīgo drošību un drošumu, tostarp to ģimeņu un bērnu drošību un drošumu, kuri mierīgi gaida iespēju pieteikties uz patvērumu Savienībā. Ja attiecīgās dalībvalstis pie savām ārējām robežām saskaras ar vardarbību, tostarp saistībā ar trešo valstu valstspiederīgo mēģinājumiem masveidā iekļūt ar spēku un izmantojot nesamērīgus vardarbīgus līdzekļus, attiecīgajām dalībvalstīm būtu vajadzīga iespēja veikt vajadzīgos pasākumus saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem, lai saglabātu drošību, likumību un kārtību, un nodrošināt šā lēmuma efektīvu piemērošanu.
- 26) Direktīvas 2013/33/ES 18. panta 9. punkts ļauj dalībvalstīm pienācīgi pamatotos gadījumos, ievērojot konkrētus nosacījumus, uz laiku noteikt izmaiņas uzņemšanas materiālajos nosacījumos, kas atšķiras no direktīvā paredzētajiem. Pašreizējā ārkārtas situācija ir izņēmuma situācija, kas pamato citādu uzņemšanas materiālo nosacījumu paredzēšanu, jo ir noticis pēkšņs un neparedzams trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums, kuriem jākārtoto formalitātes un nepieciešama palīdzība pie robežas. Šā iemesla dēļ pašreizējā ārkārtas situācijā attiecīgajai dalībvalstij būtu vajadzīga iespēja atkāpties no Uzņemšanas nosacījumu direktīvas standartiem un nodrošināt trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem pagaidu pajumti, kas būtu jāpieļāgo

sezonālajiem laikapstākļiem, un apmierināt viņu pamatvajadzības, jo īpaši nodrošinot pārtiku, ūdeni, apģērbu, pienācīgu medicīnisko aprūpi un palīdzību mazāk aizsargātām personām, pilnībā ievērojot tiesības uz cilvēka cieņu.

- 27) Lai Latvija, Lietuva un Polija varētu labāk tikt galā ar ārkārtas situāciju, ko raksturo pašreizējās neatbilstīgās trešo valstu valstspiederīgo plūsmas, un lai papildinātu un nodrošinātu pilnīgu saskaņotību ar pasākumiem pie robežas un patvēruma procedūru pie ārējās robežas, būtu jāatļauj attiecīgajām dalībvalstīm provizoriski atkāpties no Direktīvas 2008/115/EK (Atgriešanas direktīvas) piemērošanas attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuru starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts šajā lēmumā izklāstītās patvēruma procedūras kontekstā. Ja turpmāks pieteikums ir iesniegts tikai tādēļ, lai kavētu vai izjauktu atgriešanu, dalībvalstis šo pieteikumu var uzskatīt par nepieņemamu saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta d) apakšpunktu. Šis lēmums neskar Latvijas, Lietuvas un Polijas iespēju atkāpties no Direktīvas 2008/115/EK piemērošanas saskaņā ar minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktu saistībā ar trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri uzturas nelikumīgi un kuri aizturēti saistībā ar neatbilstīgu dalībvalsts ārējās (zemes, jūras vai gaisa) robežas šķērsošanu, un kuri vēlāk nav ieguvuši atļauju vai tiesības palikt minētajā dalībvalstī.
- 28) Piemērojot atkāpi no Atgriešanas direktīvas piemērošanas, Latvijai, Lietuvai un Polijai ir jānodrošina neizraidīšanas principa pilnīga ievērošana un pienācīgi jāņem vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā bērna intereses, attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā ģimenes dzīve un veselības stāvoklis, kā attiecībā uz atkāpēm tas jau ir citādi paredzēts Atgriešanas direktīvā. Tām arī jānodrošina, ka attieksme un aizsardzības līmenis attiecībā uz piespiedu līdzekļu izmantošanas ierobežojumiem, izraidīšanas atlikšanu, neatliekamo veselības aprūpi un mazāk aizsargātu personu vajadzībām un aizturēšanas apstākļiem nav mazāk labvēlīgi par Atgriešanas direktīvā noteiktajiem.
- 29) Latvijai, Lietuvai un Polijai būtu jāinformē trešo valstu valstspiederīgie par pasākumiem, kas tiek piemēroti saskaņā ar šo lēmumu. Jo īpaši, Latvijai, Lietuvai un Polijai būtu jāinformē trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki valodā, kuru trešās valsts valstspiederīgais saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, par piemērotajiem pasākumiem, vietām, kas pieejamas starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrēšanai un iesniegšanai, jo īpaši par to, kur atrodas tuvākās vietas, kur iespējams iesniegt pieteikumu, par iespēju pārsūdzēt attiecībā uz pieteikumu pieņemto lēmumu un par pasākumu ilgumu.
- 30) Lai palīdzētu attiecīgajām dalībvalstīm sniegt nepieciešamo palīdzību trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šā lēmuma darbības joma, tostarp veicinot brīvprātīgu atgriešanos vai veicot savus humānos pienākumus, ANO aģentūrām un citām attiecīgām partnerorganizācijām, jo īpaši Starptautiskajai Migrācijas organizācijai un Starptautiskajai Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness biedrību federācijai, būtu vajadzīga reāla piekļuve robežai saskaņā ar Uzņemšanas nosacījumu direktīvā un Patvēruma procedūru direktīvā izklāstītajiem nosacījumiem. Saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvas 29. pantu būtu jāļauj Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstajam komisāram bēgļu jautājumos piekļūt pieteikuma iesniedzējiem, tostarp tiem, kas atrodas pie robežas. Tālab Latvijai, Lietuvai un Polijai būtu cieši jāsadarbojas ar ANO aģentūrām un attiecīgajām partnerorganizācijām.

- 31) Latvijai, Lietuvai un Polijai šajā lēmumā paredzētie pasākumi būtu jāpiemēro tikai tik ilgi, cik ir absolūti nepieciešams ārkārtas situācijas risināšanai, un katrā ziņā ne ilgāk kā sešus mēnešus. Ja situācija, kuras dēļ tiek piemēroti šie īpašie pasākumi, beidz pastāvēt, pirms paiet minētais sešu mēnešu laikposms, attiecīgajām dalībvalstīm būtu nekavējoties jāizbeidz to piemērošana. Komisijai sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm un attiecīgajām ES aģentūrām būtu pastāvīgi jāpārtrauc un jāpārskata situācija un attiecīgā gadījumā jāierosina Padomei un attiecīgajām dalībvalstīm šajā lēmumā paredzēto pasākumu piemērošanas izbeigšana vai iespējama pagarināšana, iesniedzot priekšlikumu saskaņā ar LESD 78. panta 3. punktu.
- 32) Ja Latvija, Lietuva un Polija iesniedz pieprasījumu pēc atbalsta, Eiropas Savienības aģentūrām sadarbībā ar minētajām dalībvalstīm būtu jāizvērtē to vajadzības. Lai palīdzētu minētajām trim dalībvalstīm, kuras saskaras ar konkrētām problēmām, ko rada Baltkrievijas īstenotā migrantu instrumentalizācija, Eiropas Robežu un krasta apsardzei (*Frontex*), Eiropas Patvēruma atbalsta birojam (*EASO*) un Eiropalam, kā arī dalībvalstīm būtu jāsniedz Latvijai, Lietuvai un Polijai pienācīgs atbalsts, prioritāri piešķirot nepieciešamos resursus un vienlaikus turpinot apmierināt to citu dalībvalstu vajadzības, kuras saskaras ar migrācijas spiedienu.
- 33) Lai palīdzētu minētajām trim dalībvalstīm, kuras saskaras ar konkrētām problēmām, ko rada migrantu instrumentalizācija, Eiropas Robežu un krasta apsardzei (*Frontex*) pēc attiecīgo dalībvalstu pieprasījuma prioritāri būtu jāsniedz atbalsts šīm trim dalībvalstīm. Šajā sakarā pēc pieprasījuma, ko iesniegusi viena no šīm dalībvalstīm, *Frontex* izpilddirektoram uz ierobežotu laiku attiecīgās uzņēmējas dalībvalsts teritorijā būtu jāsaņem ātrās reaģēšanas robežapsardzes pasākums vai atgriešanās nodrošināšanas operācija un jānodrošina vajadzīgie resursi. Turklāt, lai uzlabotu robežuzraudzību, *Frontex* pēc pieprasījuma prioritāri būtu jāsniedz jebkāda cita veida palīdzība, piemēram, *EUROSUR* sapludināšanas pakalpojumi vai riska analīzes produkti, kā arī nepieciešamais aprīkojums. Migrantu instrumentalizācijas situācijas rezultātā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai turklāt būtu jāveic īpašs neaizsargātības novērtējums, arī lai novērtētu visas turpmākās vajadzības pēc atbalsta.
- 34) Lai atbalstītu tās dalībvalstis, kuras, īstenojot šajā lēmumā paredzētās atkāpes, saskaras ar konkrētām problēmām, ko rada migrantu instrumentalizācija, Eiropas Patvēruma atbalsta birojam (*EASO*) pēc attiecīgo dalībvalstu pieprasījuma būtu prioritāri jāpiešķir atbalsts, darot pieejamus nepieciešamos resursus Latvijai, Lietuvai un Polijai, jo īpaši norīkojot patvēruma atbalsta grupas, lai cita starpā palīdzētu reģistrēt un apstrādāt pieteikumus, apzināt un novērtēt neaizsargātību, nodrošināt pienācīgus uzņemšanas apstākļus vai sniegt vajadzīgos tulkošanas pakalpojumus, speciālās zināšanas un apmācību.
- 35) Lai palīdzētu minētajām trim dalībvalstīm, kuras saskaras ar konkrētām problēmām, ko rada migrantu instrumentalizācija, Eiropalam pēc attiecīgo dalībvalstu pieprasījuma būtu jāatbalsta, norīkojot ekspertus, prioritāri apstrādājot minēto dalībvalstu pieprasījumus, nodrošinot pielāgotus analīzes produktus, piemēram, draudu novērtējumus, stratēģisko un operatīvo analīzi un ziņojumus par situāciju, un būtu jāturpina atbalstīt dalībvalstis migrantu kontrabandas un ar to saistīto noziedzīgo nodarījumu apkarošanā.
- 36) Lai reaģētu uz Latvijas, Lietuvas vai Polijas pieprasījumu pēc atbalsta, Eiropas Savienības aģentūrām attiecīgā gadījumā būtu jāizsludina uzaicinājumi nodrošināt

ekspertus. Šajā gadījumā dalībvalstis būtu jāmudina iespējami drīz nodrošināt vajadzīgos atbilstoša profila ekspertus. Saistībā ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras organizētu ātrās reaģēšanas robežapsardzes pasākumu vai atgriešanas nodrošināšanas operāciju dalībvalstis būtu jāmudina sniegt attiecīgu ieguldījumu pastāvīgā korpusa vienību norīkošanai, tostarp no ātrās reaģēšanas rezerves, vai visa nepieciešamā aprīkojuma nodrošināšanai, tostarp no ātrās reaģēšanas aprīkojuma rezerves. Dalībvalstis būtu arī jāmudina atbalstīt Latviju, Lietuvu un Poliju visos atgriešanas pasākumos un kontaktos ar trešām valstīm.

- 37) Ņemot vērā to, ka šā lēmuma mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tā mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā lēmumā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- 38) Šajā lēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.
- 39) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un LESD, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un šis lēmums tai nav saistošs un nav jāpieņem.
- 40) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpieņem.
- 41) Ņemot vērā situācijas steidzamību, šim lēmumam būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
- 42) Pieņemto pasākumu pagaidu rakstura dēļ tiem vajadzētu būt ierobežotiem laikā un tie būtu jāizbeidz, tiklīdz ir beigusies pašreizējā ārkārtas situācija.
- 43) Šā lēmuma darbības jomā būtu jāiekļauj personas, kas ieradušās Latvijā, Lietuvā un Polijā no Baltkrievijas pirms šā lēmuma stāšanās spēkā, bet kas vēl nav reģistrētas vai kam nav sāktas atgriešanas procedūra,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

I NODAĻA

IEVADA NOTEIKUMS

1. pants

Priekšmets

Ar šo lēmumu nosaka pagaidu pasākumus Latvijas, Lietuvas un Polijas labā, lai palīdzētu tām pārvaldīt ārkārtas situāciju, ko izraisījusi Baltkrievijas rīcība, kuras dēļ pašreizējā migrantu

instrumentalizācijas kontekstā pie ārējām robežām ir noticis pēkšņš trešo valstu valstspiederīgo pieplūdums.

II NODAĻA

MIGRĀCIJAS UN PATVĒRUMA PĀRVALDĪBAS ĀRKĀRTAS PROCEDŪRA PIE LATVIJAS, LIETUVAS UN POLIJAS ĀRĒJĀM ROBEŽĀM

2. pants

Patvēruma procedūra

1. Atkāpjoties no Patvēruma procedūru direktīvas 6. panta 1. punkta, reģistrāciju attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas aizturēti vai atrasti Baltkrievijas robežas tuvumā pēc nelikumīgas ieceļošanas vai pēc ierašanās robežšķērsošanas vietās, var veikt ne vēlāk kā četru nedēļu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas.

Latvija, Lietuva un Polija prioritāri reģistrē nepilngadīgo un viņu ģimenes locekļu pieteikumus.

2. Atkāpjoties no Patvēruma procedūru direktīvas 25. panta 6. punkta b) apakšpunkta, 31. panta 8. punkta un 43. panta 1. punkta b) apakšpunkta, Latvija, Lietuva un Polija pie savas robežas vai tranzīta zonā var lemt par visu saskaņā ar 1. punktu reģistrēto pieteikumu pieņemamību vai, izmantojot minētās direktīvas 31. panta 8. punktā noteikto procedūru, par to būtību. Piemēro Patvēruma procedūru direktīvas II nodaļas pamatprincipus un garantijas.
3. Latvija, Lietuva un Polija prioritāri izskata pieteikumus, kuri varētu būt labi pamatoti vai kurus iesnieguši nepilngadīgie un viņu ģimenes locekļi.
4. Pieteikuma iesniedzējiem, kuriem veselības stāvokļa dēļ nepieciešams atbalsts, ko nevar pienācīgi nodrošināt pie robežas vai tranzīta zonā, tostarp tad, ja tas kļūst acīmredzams procedūras laikā, robežprocedūru pārtrauc piemērot un, lai pieteikumu izskatītu, ne vienmēr atsākot procedūru, pieteikuma iesniedzējam atļauj ieceļot valsts teritorijā.
5. Atkāpjoties no Patvēruma procedūru direktīvas 43. panta 2. punkta, termiņu, kurā dod atļauju ieceļot valsts teritorijā, var pagarināt līdz 16 nedēļām, kuru laikā pieņem lēmumu par pieteikumu, ieskaitot pārsūdzību.
6. Atkāpjoties no Patvēruma procedūru direktīvas 46. panta 5. un 6. punkta, Latvija, Lietuva un Polija var nolemt piemērot minētā panta 6. punktā izklāstītos noteikumus attiecībā uz visiem lēmumiem, ko pieņem par šā panta 2. punktā minētajiem pieteikumiem, kurus izskata robežprocedūrā.

3. pants

Uzņemšanas materiālie nosacījumi

Atkāpjoties no Direktīvas 2013/33/ES, attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, kuri aizturēti vai atrasti Baltkrievijas robežas tuvumā pēc nelikumīgas ieceļošanas vai pēc ierašanās robežšķērsošanas vietās, Latvija, Lietuva un Polija, un ievērojot šā lēmuma 2. panta 1. punktā paredzētos pasākumus, var uz laiku noteikt izmaiņas uzņemšanas materiālajos nosacījumos, kas atšķiras no Direktīvas 2013/33/ES 17. un 18. pantā paredzētajiem, ja vien šīs dalībvalstis apmierina pieteikuma iesniedzēju pamatvajadzības, jo īpaši nodrošina pārtiku, ūdeni, apģērbu, pienācīgu medicīnisko aprūpi un pagaidu pajumti, kas pielāgota sezonālajiem laikapstākļiem, un pilnībā ievēro cilvēka cieņu.

4. pants

Atgriešanas procedūra

1. Latvija, Lietuva un Polija attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuru starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts un kuriem ir piemērots 2. pants, var nolemt nepiemērot Direktīvu 2008/115/EK.
2. Attiecībā uz 1. punktā minētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem Latvija, Lietuva un Polija:
  - a) ievēro neizraidīšanas principu un pienācīgi ņem vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā bērna intereses, attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā ģimenes dzīvi un veselības stāvokli, kā noteikts Direktīvas 2008/115/EK (Atgriešanas direktīva) 5. pantā;
  - b) nodrošina, ka to attieksme un aizsardzības līmenis nav mazāk labvēlīgi par Direktīvas 2008/115/EK (Atgriešanas direktīva) 8. panta 4. un 5. punktā (piespiedu pasākumu izmantošanas ierobežojumi) noteiktajiem, 9. panta 2. punkta a) apakšpunktā (izraidīšanas atlikšana) noteiktajiem, 14. panta 1. punkta b) un d) apakšpunktā (neatliekamā veselības aprūpe un mazāk aizsargātu personu īpašo vajadzību ievērošana) noteiktajiem, kā arī 16. un 17. pantā (turēšanas apsardzībā apstākļi) noteiktajiem.

5. pants

Īpašas garantijas

1. Piemērojot šo lēmumu, Latvija, Lietuva un Polija pienācīgi informē trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus valodā, kuru trešās valsts valstspiederīgais saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, par piemērotajiem pasākumiem, paredzētajām vietām, kas pieejamas starptautiskās aizsardzības pieteikuma reģistrēšanai un iesniegšanai, jo īpaši par tuvāko vietu, kur tie var iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par iespēju pārsūdzēt lēmumu un par pasākumu ilgumu.
2. Latvija, Lietuva un Polija nepiemēro 2., 3., 4. un 5. pantu ilgāk, kā tas ir absolūti nepieciešams Baltkrievijas izraisītās ārkārtas situācijas risināšanai, un katrā ziņā nepiemēro tos ilgāk par 10. pantā noteikto termiņu.

III NODAĻA

OPERACIONĀLAIS ATBALSTS

6. pants

Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras operacionālais atbalsts

1. Ja Latvija, Lietuva vai Polija iesniedz pieprasījumu pēc atbalsta, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra sniedz vai palielina operacionālo atbalstu Latvijai, Lietuvai un Polijai robežu pārvaldības un atgriešanas jomā, norīkojot Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgo korpusu, tostarp attiecīgā gadījumā norīkojot personālu no 1500 ātrās reaģēšanas rezerves darbiniekiem, nodrošinot tehnisko aprīkojumu un sniedzot jebkādu citu attiecīgu atbalstu.
2. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (*Frontex*) izpilddirektors var sākt ātrās reaģēšanas robežapsardzes pasākumu saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 39. panta 5. punktu vai atgriešanas nodrošināšanas operāciju saskaņā ar minētās regulas 53. pantu.
3. Saskaņā ar attiecīgo valstu pieprasījumu aģentūra atbalsta Latviju, Lietuvu un Poliju, veicot šādas darbības:
  - a) robežas pārvaldības vienību ietvaros norīko pastāvīgo korpusu un nodrošina attiecīgu tehnisko aprīkojumu (patruļautomobiļus, transportautomobiļus, helikopterus, termiskās attēlveidošanas transportlīdzekļus, kameras u. c.), lai atbalstītu robežkontroli, jo īpaši šādās darbībās:
    - robežuzraudzībā;
    - robežpārbaudēs;
    - pārrobežu noziedzības atklāšanā;
    - informācijas sniegšanā;
    - mutiskajā tulkošanā;
    - nepilngadīgo un citu mazāk aizsargātu migrantu identificēšanā un atbalsta sniegšanā pienācīgas nosūtīšanas nodrošināšanai;
  - b) robežas pārvaldības vienību ietvaros norīko pastāvīgo korpusu un nodrošina attiecīgu tehnisko aprīkojumu, lai atbalstītu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri vai nu nav pieteikušies starptautiskajai aizsardzībai, vai kuru tiesības palikt valsts teritorijā ir beigušās, jo īpaši palīdzot:
    - veikt pirmsatgriešanas darbības, tostarp sniegt atgriešanas konsultācijas un atbalstu sadarbībai ar trešām valstīm, organizējot identificēšanas misijas un sniedzot videokonferences pakalpojumu identificēšanas intervijām;
    - īstenot brīvprātīgu atgriešanos;

- veikt atgriešanas operācijas, kurām tiek izmantoti komerciāli lidojumi un līgumreisa lidojumi, tostarp atgriežamo personu pavadīšanu uz izcelsmes trešo valsti un pēc vajadzības — pēcatgriešanas darbības trešās valstīs;
- c) migrācijas pārvaldības atbalsta vienību ietvaros norīko pastāvīgo korpusu, lai atbalstītu migrantu identificēšanu, tostarp valstspiederības pārbaudi un ceļošanas dokumentu pārbaudes, jo īpaši:
- sniedzot atbalstu iztaujāšanas darbībās un kopīgo riska rādītāju piemērošanā, lai identificētu personas, kas varētu būt saistītas ar terorismu, un savāktu vairāk informācijas par maršrutiem, cilvēku kontrabandistiem un *modus operandi*;
  - sniedzot atbalstu *EURODAC* aprīkojuma un personāla veidā, kas palīdz reģistrēt migrantus un ņemt pirkstu nospiedumus;
  - prioritāri apstrādājot visu triju attiecīgo dalībvalstu pieprasījumus sniegt *EUROSUR* sapludināšanas pakalpojumus, jo īpaši attiecībā uz:
    - gaisa satiksmes pārraudzību saistībā ar reisiem, kas ielido Baltkrievijā no dažādām izlidošanas vietām;
    - regulāras pārraudzības nodrošināšanu ar pielāgotiem attēlu izlūkpakalpojumiem, tostarp satelītattēliem, kas situācijas novērtēšanai aptver Baltkrievijas pierobežas zonas, kas ir blakus, kā arī attālākas pierobežas zonas, kuras ir būtiskas, lai labāk saprastu iespējamus draudus norīkotā personāla un nodrošinātā tehniskā aprīkojuma drošībai;
    - pielāgota daudzfunkcionāla uzraudzības pakalpojuma sniegšanu no gaisa, ja tāds ir pieejams un vajadzīgs, aptverot Baltkrievijas teritoriju gar robežu, vai nu ar reģionālu pieeju, kura aptver Latviju, Lietuvu un Poliju, vai ar atbalstu konkrētās(-o) dalībvalsts(-u) spējai veikt uzraudzību naktī;
- d) nodrošina sociālo mediju platformu pārraudzību ar mērķi laikus noteikt potenciālo migrantu grupas un reaģēt uz visām iespējamām masveida kustībām ES robežu virzienā;
- e) nodrošina pielāgotus riska analīzes produktus;
- f) attiecīgā gadījumā sniedz citu konkrētu atbalstu.

7. pants

Eiropas Patvēruma atbalsta biroja operacionālais atbalsts

Ja Latvija, Lietuva vai Polija iesniedz pieprasījumu pēc atbalsta, Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) prioritāri piešķir nepieciešamo operacionālo atbalstu, jo īpaši veicot šādas darbības:

- a) norīko patvēruma atbalsta grupas;
- b) reģistrē starptautiskās aizsardzības pieteikumus;
- c) atvieglo patvēruma pieteikumu sākotnējo analīzi;
- d) veic pieteikuma iesniedzēju personiskās intervijas par viņu pieteikumiem un ierašanās apstākļiem;
- e) atbalsta mazāk aizsargātu pieteikuma iesniedzēju pienācīgu identificēšanu un novērtēšanu;
- f) atbalsta pienācīgiem standartiem atbilstošu uzņemšanas objektu pārvaldību, projektēšanu un ieviešanu;
- g) starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem vai potenciālajiem iesniedzējiem sniedz informāciju un konkrētu palīdzību, kas tiem varētu būt vajadzīga;
- h) sniedz speciālās zināšanas, jo īpaši saistībā ar mutiskās un rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem, precīzu un atjauninātu informāciju par izcelsmes valstīm un zināšanas par patvēruma lietu izskatīšanu un pārvaldību;
- i) nodrošina kompetento vai citu iestāžu personāla apmācību;
- j) attiecīgā gadījumā sniedz citu konkrētu atbalstu.

8. pants

Eiropola operacionālais atbalsts

Ja Latvija, Lietuva un Polija iesniedz pieprasījumu pēc atbalsta, Eiropols prioritāri piešķir nepieciešamo operacionālo atbalstu, veicot šādas darbības:

- a) norīko ekspertus, lai tie salīdzinātu datus ar Eiropola datubāzēs glabātajiem datiem, veicinātu ātru un drošu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un atbalstītu operatīvo analīzi;
- b) nodrošina tādus pielāgotus analīzes produktus kā draudu novērtējumus, stratēģisko un operatīvo analīzi un situācijas ziņojumus;
- c) atbalsta dalībvalstis migrantu kontrabandas un tādu ar to saistītu noziedzīgu nodarījumu apkarošanā, kuri tiek veicināti, sekmēti vai izdarīti, izmantojot internetu un darbības, kas minētas Regulas (ES) 2016/794 4. panta 1. punkta m) apakšpunktā;
- d) pēc vajadzības attiecīgā gadījumā sniedz citu konkrētu atbalstu.

IV NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

9. pants

Sadarbība un novērtēšana

1. Komisija, attiecīgās Eiropas Savienības aģentūras un Latvija, Lietuva un Polija cieši sadarbojas un regulāri informē cita citu par šā lēmuma īstenošanu. Latvija, Lietuva un Polija, izmantojot ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu, turpina ziņot visus attiecīgos datus, tostarp statistiku, kas ir būtiska šā lēmuma īstenošanai.
2. Latvija, Lietuva un Polija nodrošina ciešu sadarbību ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos un attiecīgajām partnerorganizācijām, lai noteiktu kārtību, kādā pašreizējā ārkārtas situācijā sniedz atbalstu pieteikuma iesniedzējiem saskaņā ar šajā lēmumā un Patvēruma procedūru direktīvā un Uzņemšanas nosacījumu direktīvā izklāstītajiem noteikumiem.
3. Komisija sadarbībā ar Latviju, Lietuvu un Poliju pastāvīgi pārrauga un pārskata situāciju un vajadzības gadījumā ierosina atcelt vai pagarināt šo lēmumu, saskaņā ar LESD 78. panta 3. punktu iesniedzot Padomes lēmuma priekšlikumu. Tālab Latvija, Lietuva un Polija sniedz Komisijai konkrētu informāciju, kas tai vajadzīga, lai veiktu šo pārskatīšanu un iesniegtu priekšlikumu par atcelšanu vai pagarināšanu, kā arī visu pārējo informāciju, ko Komisija var pieprasīt.

10. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

1. Šis lēmums stājas spēkā [...] dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. Neskarot 9. pantu, to piemēro sešus mēnešus pēc tās stāšanās spēkā.
3. Šo lēmumu piemēro visiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ierodas Latvijas, Lietuvas un Polijas teritorijā no šā lēmuma spēkā stāšanās dienas, kā arī tiem, kuri Baltkrievijas režīma darbību rezultātā jau atrodas Latvijas, Lietuvas un Polijas teritorijā pirms šā lēmuma stāšanās spēkā un kuru starptautiskās aizsardzības pieteikumi nav reģistrēti vai kuriem nav sāкта atgriešanas procedūra.
4. Šo lēmumu turpina piemērot attiecībā uz tiem pieteikuma iesniedzējiem, kuru starptautiskās aizsardzības pieteikumi ir reģistrēti saskaņā ar šā lēmuma noteikumiem, līdz tiek pieņemts galīgais lēmums par viņu pieteikumiem vai līdz attiecīgie trešo valstu valstspiederīgie saskaņā ar 4. pantu tiek atgriezti.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*